

F. t. beslutn. vedr. myndighedsloven

mindst en af forældrene aktivt gør krav på en indskrænkning af forældremyndigheden, bør det overvejes at fratage den ene forælder forældremyndigheden. Ved at ændre dette udgangspunkt oplever forældrene sig i langt højere grad som ligeværdige forældre, og på denne måde sikrer man sig sandsynligvis også en højere grad af ansvarlighed fra begge forældres side.

Det bør også overvejes, om det er hensigtsmæssigt, at fælles forældremyndighed skal ophæves, når blot den ene af forældrene ønsker det. Ofte vil en ophævelse af fælles forældremyndighed ikke være et udtryk for, hvad der er bedst for barnet, men i højere grad afspejle hensynet til den ene af forældrene. Derfor bør et sådant krav heller ikke automatisk efterkommes, men kun når det reelt er i overensstemmelse med, hvad der er bedst for barnet. Spørgsmålet om, at fælles forældremyndighed ved uenighed skal ophæves, vil derimod ofte betyde, at man tvinger forældrene ud i en alt eller intet-situation, hvor alt sættes på et bræt, og taberen vil være barnet og den forælder, der mister del i forældremyndigheden. Men selv vinderen i et sådant opgør kan ofte også blive en taber på længere sigt. Havde der været en myndighed, som kunne skære igennem og afgøre, hvor barnet skulle bo, ud fra hvad der er bedst for barnet, ville man undgå at tilspidse situationen og ofte kunne fastholde begge forældres samarbejde omkring barnet.

En typisk anledning til at kræve ophævelse af fælles forældremyndighed er, at en forælder ønsker at flytte og ønsker, at barnet skal flytte med. Dette kan kun lade sig gøre, hvis forældrene er enige derom. Er de ikke det, skal den fælles forældremyndighed ophæves, når den ene forælder forlanger det. Sagen bliver naturligvis kun rejst, hvis forælderen, der ønsker at flytte, forventer at vinde sagen, og årsagen, nemlig flytningen, bliver ofte ikke bekendtgjort før efter en afgørelse ved domstolen. På denne måde bliver den ene forælder og hensynet til barnet tilsidesat, alene fordi en ophævelse af fælles forældremyndighed ikke skal begrundes.

Ad 2

Det viser sig i praksis, at det er svært at fastholde det mål, at et barn har ret til en tæt kontakt til begge sine forældre. Spørgsmålet er da, hvorfor denne tætte kontakt går tabt, og hvad der kan gøres for at bevare den. Hvilke forhindringer er det, som ikke bliver overvundet i 80 pct. af samværsagerne? Det er vigtigt at kende årsagen. Skyldes det økonomien, forældrenes fortsatte konflikt, en for restriktiv praksis, for dårlig rådgivning, sabotage af samvær, forældrenes

ligegyldighed med deres børn, start af ny kernefamilie – eller er der andre begrundelser for ikke at påtage sig det fulde forældreansvar?

Det vil være oplagt at stille krav til barnets forældre om at deltage i omsorgen for barnet og i højere grad handle ud fra, hvad der er bedst for barnet. Det kan således være et krav om, at begge forældre har pligt til at deltage i et rådgivningsmøde til afklaring af indbyrdes uenighed om barnets forhold. Den nuværende ordning med § 27 a-rådgivning er kun et tilbud og gennemføres hovedsagelig kun med accept fra begge forældre. Undersøgelser viser desuden, at rådgivningen ofte afslås af den forælder, som har fået forældremyndigheden alene. Ifølge ombudsmandens rapport fra 1988 »70 sager fra familiedirektoratet« afslår 60 pct. rådgivningstilbudet, når de har vundet forældremyndigheden. Det tilsvarende tal for samværsforældre er 20 pct.

En rådgivningsmyndighed med sanktionsmuligheder kan i højere grad end den nuværende frivillige § 27 a-rådgivning medvirke til indirekte at motivere forældre til primært at varetage barnets interesser. Sanktionen kunne f.eks. være af økonomisk art, men også af mere vidtgående karakter. Det burde kunne »betale sig« at samarbejde om, hvad der er bedst for barnet. Som forholdene er i dag, findes der en række eksempler på, at forældrene handler mod, hvad der er bedst for barnet, for at opnå egoistiske mål.

Sluttelig ser det ud til, at det er nødvendigt at tilføje den særlige passus, at vedholdende sabotage mod et rimeligt samvær kan medføre overførsel af forældremyndigheden. Denne sætning om modarbejdelse af samværsret var oprindeligt med i lovudkastet til 1985-loven, men blev slettet på grund af, at man ikke mente, det var nødvendigt at nævne enkelte årsager, der kunne medføre overførsel af forældremyndigheden. Det ser dog ud til at være nødvendigt at præcisere det direkte i loven, idet der endnu ikke er noget eksempel på, at muligheden er blevet taget i brug. Det er til trods for, at der har været afprøvet sager ved Højesteret, hvor det efter 6 års vedvarende modarbejdelse af en samværsret ikke medførte en overførsel af forældremyndigheden.

Ad 3

Ved afgørelse af placering af forældremyndigheden ved dansk domstol afgøres sagerne næsten altid til mødrenes fordel. Ifølge den eneste dyberegående undersøgelse af emnet tildeles kvinderne forældremyndigheden i ca. 85 pct. og mændene i ca. 15 pct. af sagerne (S. Danielsen, Juristen 1982, forældremyndighedsdomme). Spørgsmålet er, om denne fordeling